

Månedsoversigt over plantesygdomme

324. — Maj 1952.

Der blev for maj måned modtaget beretninger fra 130 medarbejdere; endvidere blev der besvaret 943 forespørgsler.

Lufttemperaturen lå som middeltemperatur i månedens første halve snes døgn et par grader over normaltemperaturen, der er $10-11^{\circ}$; fra omkring d. 17. og måneden ud lå middeltemperaturen omtrent på normalen: $10-11^{\circ}$. I tiden 18.—24. målttes lave temperaturer mange steder i landet; absolut minimum målttes følgende steder til: Tylstrup $\div 1,9$; Fossevangen $\div 3,1$; Hornum $\div 1,0$; Hald $\div 2,0$; Studsgaard $\div 1,4$; Ribe $\div 1,2$; Højer $\div 0,8$; St. Jyndeved $\div 0,4$; Aarslev $\div 0,2$; Tystofte $\div 0,2$ og Øtoftegaard $\div 0,7$.

Nedbøren for hele måneden og for hele landet nåede omtrent normalen, nemlig 39 mm mod normalen 42 mm. Nedbørmængden faldt over hele måneden med undtagelse af tiden 18.—24., hvor der næsten ikke målttes nedbør. For de forskellige landsdele målttes følgende mængder i mm med månedens normal i (): Vendsyssel 29 (43), Vestjylland 25 (42), Midtjylland 20 (44), Østjylland 21 (44), Syddanmark 39 (41), Sønderjylland 49 (46), Fyn 40 (42), Midt- og Vestsjælland 36 (36), Nordøstsjælland 51 (39), Sydøstsjælland og Møn 50 (39), Lolland og Falster 61 (42) og Bornholm 48 (34).

Sygdomme på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Frostskade var meget hyppig overalt i landet i tiden 18.—21. maj, hvor der flere steder målttes temperaturer på $\div 4$ til $\div 5^{\circ}$ C. Rug, der var i skridning i dette tidsrum, blev undertiden så stærkt skadet, at de dræbte,

lyse småaks gav marken et hvidspættet udseende. Vårsæden var ligeledes stærkt skadet og med mange hvide bladspidser, der havde stærk lighed med gulspidssyge, hvorfor marker med formodet kobbertrang bør undersøges for denne sygdom senere før skridning. På lavtliggende jorder var frostska den hyppigt stærk, men det samme gjaldt også højtliggende jorder og da navnlig, hvor planterne som følge af næringsmangel var følsomme for kulde f. eks. ved stærk mangan- og kaliumtrang: „Navnlig hvor der er tilløb til kali- eller manganmangel“ (G. Lykke Pedersen, Frederikssund), „især er det gået ud over lyspletsyge pletter“ (Ernst R. Nielsen, Karise), „stærk skade, hvor kornet led af manganmangel“ (P. Grøntved, Næstved), „især hvor planterne var svækket af lyspletsyge“ (Chr. Christensen, Maarso), „navnlig i forbindelse med manganmangel“ (C. M. Bundgaard, Ringsted), „lyspletsyge planter nedfrosset“ (J. J. Jakobsen, Grindsted), „lyspletsyge har uden tvivl befordret frostska den“ (L. Aa. Thomassen, Grindsted) og „særlig stærk på grund af kalium- og manganmangel“ (Rud. Jensen, Aalborg). Også græsser blev svedet ret stærkt af frosten.

Lyspletsyge (manganbrist). For vintersæd modtoges i alt 85 beretninger, og i 23 af disse skrives om ubetydelige angreb, i 42 om sjældne (19 svage, 23 stærke) og i 20 om almindelige angreb (12 svage, 8 stærke). I flere af beretningerne fremhæves, at mange landmænd ikke er klar over, om lyspletsyge kan være årsag til udvintring af vintersæden, at bekæmpelse med mangan ikke bliver udført rettidigt, og at mange marker derfor bliver tynde eller helt ødelagte. For vårsæd foreligger 84 beretninger, og i 13 af disse skrives om ubetydelige angreb, i 32 om sjældne (18 svage, 14 stærke) samt i 39 om almindelige angreb (23 svage, 16 stærke). Den meget løse jord i forbindelse med stærk forårsbearbejdning med traktorredskab synes ofte at have virket fremmende på lyspletsyge. Sprøjtning med 2 à 3 % opløsning af mangansulfat i vand vinder stærkt frem. Hvor man kan regne med lyspletsyge hvert år, blandes mangansulfat ofte med hormonmidler mod ukrudt; men manganvirkningen er ikke altid tilfredsstillende, hvilket kan skyldes små vædskemængder på 100 à 200 liter pr. ha. De to vædsker blander ikke altid lige godt, hvorom skrives: „Der foreligger meddelelser fra sprøjtecentraler om, at mangan- og hormonopløsning „løber sammen“ eller danner „en begagtig masse“, når hormonopløsning blandes op i den rene koncentrerede manganopløsning; ved vejledning herom bør vist nok fremhæves, at den koncentrerede opløsning bør hældes i den svage opløsning og ikke omvendt“ (C. M. Bundgaard, Ringsted).

Gulspidssyge (kobberbrist) blev iagttaget i nogle egne af Jylland.

Kaliumbrist synes at have været meget almindelig i byg; af i alt 84 beretninger skrives kun i 12 om ubetydelige angreb og i 22 om sjældne angreb (10 svage, 12 stærke), medens der i 50 skrives om almindelige angreb (28 svage, 22 stærke). Kaliumtrang var som før stærkt fremtrædende i byg efter græs og efter kálroer. „Der er tilført for små mængder kaligødning“ (J. Lindegaard, Korinth), „tredie afgrøde i træk, der ikke havde fået tilført kaligødning“ (A. Toft Andersen, Vinderup), „man kan se hvert enkelt kast efter udstrøning af kaligødning“ (Chr. Sloth, Grenaa), „endvidere de gårde,

hvor besætningen er solgt for flere år siden, og man glemmer at give forøgede mængder af gødning" (P. M. Dreisler, Ebberup), „det er desværre endnu ikke helt almindeligt, at et stort udbytte i eet år skal følges af en stærkere godskning i det følgende år" (H. P. Nielsen, Ulstrup), „men det hænger muligvis sammen med et par gode græsningsår" (Poul Olsen, Hobro) og „i byg efter roer og uden kaligødning i år; dette er ikke tilstrækkeligt, når marken er fattig" (Kr. Brødsgaard, Vestfyn). Sprojtning af byg med kali er forsøgt (J. J. Jakobsen, Grindsted) og med gode resultater (G. Lykke Pedersen, Frederikssund).

Fosforbrist blev iagttaget hos byg i adskillige marker, og angrebene synes hyppigst at have været svage; af i alt 71 beretninger skrives i 25 om ubetydelig fosforbrist, i 33 om sjældne (17 svage, 16 stærke) og i 13 om almindelig fosforbrist (8 svage, 5 stærke). Fra enkelte beretninger kan nævnes: „Mange bygmarker står uden tvivl på grænsen af fosforbrist" (O. Th. Nielsen, Viborg), „selv tilførsel af kalk har ikke kunnet udviske sygdomsbilledet" (E. Kristensen, Kolding), „ses i forsøg, hvor der i de seneste par år ikke har været synlige udslag, er det nu i år meget tydeligt; dette gælder også for de ikke fastliggende forsøg" (Kr. Brødsgaard, Vestfyn), „pletterne skiller sig stærkt fra de normale, grønne dele af markerne. Fosforsyremangel er muligvis ved at blive et mere almindeligt fænomen end hidtil på grund af den større anvendelse af kvælstofgødning" (P. Grøntved, Næstved) og „fosforsyremangel er iagttaget i mange marker. Der findes i år mange bygmarker efter grønjordshavre, hvor der ellers plejer at være hvede eller rug. Disse marker har meget almindeligt vist symptomer på fosforsyremangel. Ved opringninger om en dårlig bygmark har jeg gerne stillet spørgsmålet, om det var byg efter havre, og i et påfaldende stort antal tilfælde fået et bekræftende svar. Man kan ikke undgå at komme til at tænke på, om ikke også mange vintersædsmarker, der jo normalt placeres efter grønjordshavre, faktisk også er underernærede, selv om mangelsymptomerne her viser sig i mindre grad. Mon ikke de traditionelle opgørelser over hvedens merudbytte for superfosfat og kali bør tages op til revision, et for stort antal af disse forsøg vil muligvis vise sig at stamme fra gamle driftsformer, hvor hveden fulgte efter helbrak" (C. M. Bundgaard, Ringsted).

Magniumbrist blev iagttaget hos havre, hvis bladplader omkring midten af måneden viste den ejendommelige „tigerpletning" med stærkt grønne pletter i svagt grønt blad; se billede i Tidsskrift for Planteavl, 41, 1936, side 443. På dette udviklingstrin minder magniumtrængende havreblades udsende meget om bladene hos den velkendte stueplante — bajonetplante eller svigermors skarpe tunge (*Sansevieria trifasciata*). Tilførsel af magnium bliver forsøgt ved sprojtning med 5 % opløsning af magniumsulfat i vand (J. J. Jakobsen, Grindsted). I mark med byg, hvor der i fjor i bederoer fandtes symptomer på magniumbrist, iagttoges på byggets blade rundagtige, orangefarvede skjolder tværs over bladpladen (Kristen Nielsen, Skive).

Byggets sribesygge (*Helminthosporium gramineum*) blev konstateret i 2 bygprover; i 74 beretninger skrives, at sygdommen er uden betydnung.

Græssernes meldug (*Erysiphe graminis*) blev iagttaget med stærke og almindelige angreb hos vinterhvede, hvor svampens hvidgrå belægninger fandtes på næsten alle bladskeider og bladplader, og sidstnævnte blev stærkt gulfarvede allerede fra midten af maj. „Mange hvedemarker er stærkt medtaget“ (N. A. Drewsen, Tørsbøl), „meget almindelig og særdeles ondartet“ (Vald. Ternvig, Vejle); og stærke angreb blev konstateret både i frodige og svækkede hvedemarker: „I en mark med frodig plantebestand og rigelig kvælstofgødskning var angrebet ondartet — og ligeså i en mark med lyspletsyge“ (P. Bruun Rasmussen, Østfyn) og „værst, hvor bestanden er i svag vækst i forvejen, og undertiden hvor hvede er sået i grønjord eller ved kvælstofmangel“ (H. P. Nielsen, Ulstrup).

Hos byg blev iagttaget stærk skade af *natriumklorat* ved vinddrift under sprøjtning på et banelegeme (J. P. Skou, Odder).

Bælgplanter.

Stærk frostskaade blev konstateret hos rødkløver (F. Jensen, Vejen; K. Knudsen, Hadsund); mange planter blev dræbt (J. J. Jakobsen, Grindsted).

Kaliumbrist blev iagttaget i et par marker (Kristen Nielsen, Skive; S. E. Sørensen, Nykøbing F.).

Kløverens knoldbægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) synes at have anrettet skade i nogle marker i Lammefjorden (H. Jensen, Asnæs).

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) konstateredes i enkelte lucernemarker (Frede Rasmussen, Tystofte; Johs. Sørensen, Ørslev; C. M. Bundgaard, Ringsted), og undertiden var svampens angreb så stærkt, at marken måtte pløjes om (J. Lindegaard, Korinth).

Kløverskimmel (*Peronospora trifoliorum*) kunne iagttages hos lucerne allerede fra midten af måneden, hvor svampen dannede brede, lyse tværstriber på bladet og med grå-lilla knopceller på bladets underside. Hvor angrebet er stærkt, bør lucernen hugges snarest muligt.

Bederoer.

Frost og kulde hæmmede roernes vækst, dog skrives der blot i et par beretninger om, at skaden har været så stærk, at omsåning blev nødvendig.

Lyspletsyge iagttoges i en enkelt mark og med stærkt omfang (Kr. Brødsgaard, Vestfyn).

Rodbrand omtales i 19 beretninger, og selv om den ofte har haft stor udbredelse, synes skaden at være godartet; i 3 beretninger skrives dog om stærk skade ved kalktrang og våde, kolde jorder.

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*). Stærke angreb konstateredes hos første års roer med 3 à 4 løvblade allerede omkring den 20.; afstand til frøroer med stærkt angreb var ca. 150 meter. Svampens ødelæggelse var ret betydelig i mange første års roer inden udgangen af måneden, selv

med meget stor afstand til syge frøroer. Det er sandsynligt, at der kan findes smitekilder blandt selvgroede roer og fra spirede roer i kuler, hvor der må formodes at være en del smitstof fra sidste års stærke angreb.

Skade efter brug af hexaklorcyklohexan formodes at være iagttaget: „Et par marker med lidt skadevirkning fra iblanding af 666 — den rene gamma-isomer — i frøet; der blev anvendt 2,5 g pr. kg frø“ (Ernst R. Nielsen, Karise).

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Stærk frostskaade var almindelig hos kålroer, og på lavtliggende jorder og hyppigst i Jylland; skaden var ofte så stærk og af et så stort omfang, at mange marker måtte sås om.

Kartofler.

Frostskaade var i mange egne stærk hos tidligt lagte samt hos forspirede kartofler, hvor svidning af toppen hæmmede væksten betydeligt. Men størstedelen af middeltidlige og sildige sorter var næppe så langt fremme, da frosten indtraf, at skaden kan få synderlig betydning for disses vækst.

Hans R. Hansen.

Sygdomme på havebrugsplanter.

Frugttræer og frugtbuske.

Æbleskurv (*Fusicladium dendriticum*). Der er nok blevet set ganske enkelte skurvpletter på bladene allerede omkring midten af måneden og måske tidligere endnu (og det har været på Graasten), men indberetningerne tyder ellers på, at vejret har været svampen ugunstig. Således hedder det fra den sydlige og den sydvestlige del af Sjælland, „at skurven endnu ikke er set, og vejret har da også været både for koldt og for tørt“ (Ph. Helt og A. Sauer). Fra den nordvestlige del af Sønderjylland bemærkes det, at „vi vækstmæssigt ikke er så langt fremme her vesterude, og skurven lader vente på sig“ (W. Raae).

Sidst i maj er her og der iagttaget begyndende angreb af skurv — hovedsagelig på de modtagelige sorter, der enten står indelukket eller er blevet mangelfuldt sprojlet.

Æbleskurvens svage optræden giver sig også det udtryk, at af i alt 27 indberetninger skrives der kun i 12 om angreb — og heraf er de 10 endda svage.

Pæreskurv (*Fusicladium pirinum*) har gjort sig endnu mindre bemærket end æbleskurven, og af i alt 26 indberetninger er der kun 9, som har bemærket angreb, og de var alle svage. Fra Sorø bemærkes, at „selv

på træer, der er meget befængt med grenskurv, er der ikke iagttaget skurv på bladene" (E. Christensen).

Æblemeldug (*Podospaera leucotricha*). Som det skrives fra Blangstedgaard, gælder det vist for mange andre lokaliteter, at æblemeldug synes at være i tiltagende. I de senere år har det flere gange vist sig, at selv flittig brug af svovlmidler ikke har været tilstrækkelig til at holde svampen nede hverken i plantager eller i haver. Indberetningerne fremhæver dog, at espaliertræer op ad mure er særlig modtagelige — og navnlig sorten Transparente blanche.

Grå monilia på kirsebær (*Monilia laxa*) og på æble (*Monilia laxa* f. *mali*) har været ret betydningsløs — hovedsagelig takket være det tørre vejr i blomstringstiden. „Nogle få angrebne blomsterstande og grene er fundet spredt over hele plantagen" (W. Norrie, Nordsjælland). Det nævnes dog fra Viborg Amt og fra Næstved, at på surkirsebær er der set ret stærke angreb (Eli Fog-Petersen og M. E. Elting).

Brunfarvning af bark og ved, hvilket bevirker dårlig knopbrydning, er på æbletræer ikke så lidt alvorlig nogle steder. På sådanne grene udvikler der sig i såkaldt fugtigkammer overordentlig hurtigt svampepuder af æblekræft (*Cylindrocarpon mali*); det er altså ikke det sædvanlige billede på kræftangreb med ringede sår omkring en gammel stab. Sandsynligheden taler for, at der også må være andet i vejen med træerne — især da brunfarvningen kan forekomme blot i den ene side af grenen; man kan formode, at f. eks. kransskimmel spiller ind, men desværre er denne svamp meget vanskelig at bringe til at vokse frem, og det er endnu ikke i et eneste tilfælde lykkedes gennem mikroskopering at påvise kransskimlens tilstedeværelse i de brunfarvede æblegrene. Der kan også være grund til at tro, at forklaringen er den, at knopperne ikke bryder, fordi grenmodningen i efteråret var utilstrækkelig, bl. a. forårsaget af den rigelige nedbør; efter denne formodning skulle kræftsvampen således være kommet til i anden omgang, men når den først har fået fat, skal den nok fortsætte svækkelsen af grenen.

Der er sikkert forekommet langt flere tilfælde, end vi har hørt om af denne skavank, thi udvendig på grenen ses som regel kun et lille tørt barkskjold lige under knoppen, og det mest iøjnefaldende symptom er den dårlige knopbrydning, som nok er blevet tillagt mange forskellige årsager.

Heksekost (*Taphrina cerasi*) har i kirsebærtræerne fremkaldt opsvulmede fortykkede blade, men som sædvanlig har svampens danske navn ofte været misvisende, idet grenbygningen ikke har været afvigende. Blomstringen har dog altid været meget ringe på de angrebne grene.

Fersken-blæresyge (*Taphrina deformans*) er som i de foregående år meget udbredt. Meningerne om værdien af stærk svovlkalk umiddelbart før grøn spids er noget divergerende, men indtil videre kender man jo ingen bedre kemikalier.

Stikkelsbærdråber (*Sphaerotheca mors uvae*). Af 17 indberetninger skrives der i de 11 om almindelige angreb; dog svinger bemærkningerne også her lige fra „slem overalt" til „et par enkelte, kraftige angreb

i forsømte haver". Ligesom for æbleskurven nævnes det for stikkelsbærdræberen, at det kolde vejr har været en god bremse.

Køkkenurter.

Frostskade på jordbærblomster viste sig — i hvert fald i store dele af Sjælland — natten mellem d. 20. og d. 21. maj. Fra Næstved-kanten opgives skader på mellem 5 og 10 % af blomsterne (H. Engsbro); (frugttræerne har endnu ikke vist tegn på frostskaade).

Løgmosaik (*Allium virus 1*) på skalotter bedømmes noget forskelligt, som det fremgår af følgende citater: Nordsjælland: „Det er ikke mere almindeligt at træffe stærke angreb“ (C. T. L. Worm); Stevns—Fakse: „Mange steder er over halvdelen af løgene angrebet af mosaiksyge, men der, hvor man har fået kontrollerede sætteløg, er de sunde og friske. Hvis det var lidt lettere at få fat i de sygdomsfrie sætteløg, kunne vi nok reducere mosaiksygens betydning“ (Philip Helt). Esbjerg: „Manglen på læggeløg i foråret har givet sig det udslag her i byen, at levende læggeløg fra en enkelt leverandør overalt kendes ved at vise indtil 90 % stærk mosaiksyge“ (Martin Sørensen), og endelig fra Sønderjylland: „Er meget udbredt i haverne, men jeg tror, at det de fleste steder skal gå galt, førend der hjemforskrives sunde sætteløg. Det er trykket på pengepungen, der skal til, — og det er også ufejlbarligt“ (W. Raæ).

Prydplanter.

Nattefrosten omkring d. 20. maj har svedet unge blade og skud på nogle prydplanter som Magnolia, gran og stedsegrønne. På udsatte steder har også skovtræer som bøg og gran taget skade.

Tulipan-gråskimmel (*Botrytis tulipae*) har været ret almindelig udbredt i privathaver. Selvom en enkelt indberetter nævner, at svampen også har været alvorlig i de tulipaner, der hvert år tages op og afsvampes, så er den almindelige opfattelse dog den, at svampen især kommer hos tulipaner, der uden at blive taget op år efter år dyrkes på samme jord.

Pæon-gråskimmel (*Botrytis paeoniae*) har vist sig rundt omkring i haver, — oftest på de samme lokaliteter, hvor svampen plejer at ødelægge den nederste del af bladstilkene.

Mogens H. Dahl.

Skadedyr på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Havreål (*Heterodera major*). I 9 beretninger meldes, at angreb ikke er iagttaget, i 8 skrives om svage og i 27 om angreb af betydelig skadevirkning. Ålenes udvikling er forløbet hurtigt i år, og allerede nu i begyndelsen af juni har hunnerne ofte gennembrudt rodbarken. Af de mange indberetninger skal følgende citeres. Fra Frederikssund skrives: „Er flere steder ret ondartede“ (G. Lykke Pedersen), fra Sydsjælland: „Havreål er meget udbredt her, og i sidste halvdel af maj har angrebene mange steder givet sig til kende både i vårsæd og hvedemarkerne. Det ser dog ikke ud til at være mere ondartet i år end normalt“ (P. Grøntved), fra Haslev: „Angreb i hvede efter sukkerroefrø, der er lagt ud året før i halvbrak. Før brak var der havre — og den gav stort udbytte — uden tegn på havreål“ (B. Munch), fra Vestfyn: „I en hvedemark, hvor der var slemt havreålsangreb i forfjor, er der slemt angreb af havreål i år. Iøvrigt bemærket flere havremarker, hvor der sikkert er havreål“ (Kr. Brodsgaard), fra Ærø: „En bygmark sået i meget løs jord, der var staldgødet i vinter, forfrugt havre, er alvorligt angrebet af havreål“ (J. Rindom), fra Sønderborg Amt: „Et enkelt angreb af en sådan styrke, at marken måtte ompløjes“ (E. Knudsen), fra Kolding Herred: „Ret almindelig. Mange stærke angreb“ (O. Ruby), fra Vejleegnen: „Havreålen har i år raseret ualmindeligt hårdt på et meget tidligt tidspunkt. Dens store udbredelse i markerne skyldes sikkert den meget løst lejrede jord, sammen med en periode af meget varmt vejr i april måned. Her på egnen har vi på gårde, hvor der gennem tiden har været udpræget meget havredyrkning, haft angreb af en sådan karakter, at det kun var pletvis, at afgrøden stod godt, og ikke omvendt“ (Vald. Ternvig), fra Horsens: „Svære angreb synes at være under opsejling. Der er konstateret enkelte alvorlige angreb i hvede“ (A. Nielsen), fra forsøgsstationen v. Ødum: „Havreålsområderne aftegner sig nu tydeligt i den tidligt såede havre. De første cyster er observeret omkring 1. juni“ (B. R. Bentholm), fra Hobro: „Havreål meget almindelig i både havre og blandsæd, bestanden er rødviollet, og der er ingen buskning“ (P. Olsen), fra Hasseris: „De første stærke angreb er nu begyndt at vise sig og næsten altid i havre med udlæg af græs“ (Andersen-Lyngvad), fra Tørring—Nørre Snede. „E enkelte steder med dårlig sædskifte er der konstateret meget stærke angreb“ (Sv. Aa. Jacobsen), fra Hads Herred: „Der er konstateret en del svære angreb i havre og et enkelt i byg. Et meget stærkt angreb i havre havde følgende forfrugter, 1948 havre, 1949 vinterhvede, 1950 byg, 1951 vårhvede, 1952 havre“ (J. P. Skou), fra Han Herred: „Mange ondartede angreb, ganske vist har jeg endnu ikke set drægtige hunner på rødderne, men andre kendetegn mangler ikke f. eks. jorden stærkt vedhængende og rødlig blade. Jeg antager, at angrebene er af lignende omfang som i fjor, d.v.s. at ca. 20 % af markerne er angrebet“ (R. Sørensen), fra Vinderup: „Flere ret stærke angreb af havreål er iagttaget i marker, hvor havren forekommer ofte i sædskiftet. En hvedemark efter blandsæd var tilsyneladende også ret stærkt

angrebet" (A. Toft Andersen), fra Sydthy: „Havreålen er stadig meget udbredt, særlig hvor man endnu sår havre efter byg eller hvede efter havre" (K. Hougaard), fra Morsø: „De første angreb konstateret omkring 5.—10. maj i marker, hvor der er sået havre efter byg. I et enkelt tilfælde blev 18 td. ld. havre omplojet og tilsået med olieør, da der erfaringsvis aldrig avles over 5—8 hkg havre pr. ha på arealer, hvor angreb jævnt fordelt over hele arealet sætter ind så tidligt" (Engelhart Jensen), fra Han Herred: „Havreål i Majabyg. Meget stærkt angreb, hvor forfrugten også var byg — og kun der" (H. Gyde Christensen), fra Lemvigegnen: „Usædvanlige stærke angreb er konstateret på et meget tidligt tidspunkt; den meget løse jord og de tunge traktorredskaber, der er tilbøjelig til at arbejde for meget i dybden, må sikkert bære en del af skylden for, at angrebene bliver så stærke som tilfældet er. En urimelig afgrødefølge er årsagen til angrebene, navnlig i havre efter byg er det galt — de gode kornpriser giver bagslag, hvor man ikke har villet tage rugen med i dyrkningen" (P. Dalgaard Frandsen), fra Struer: „Stærke angreb på steder, hvor der også tidligere har været iagttaget havreål. I havre, hvor der var sået udlæg tværs på havrens såretning, kunne man tydeligt se såmaskinesporene på begge leder. Hvis jorden var trykket sammen af hjulene, stod havren bedre og med kraftigere kulør" (G. Danø) og fra Vesthimmerland: „Ondartede angreb af havreål i havre er set flere steder; de svage angreb er der kun set enkelte af, vel sagtens fordi de let overses under de gunstige vækstvilkår for vårsæden" (S. A. Ladefoged).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Knoporme (*Agrotis tritici*). Se diverse skadedyr.

Frøgræsuglens larve (*Apamea testacea*). Fra Frederikssund skrives: „Er iagttaget flere steder i byg efter omplojet grønjord; skaden er alvorlig. Har det indtryk, at sprøjtning med $\frac{3}{4}$ l Paratox/ha har virket ret godt" (G. Lykke Pedersen).

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Se diverse skadedyr.

Hårmyglarver (*Bibionidae*). Angrebene, der var hyppige i år, ebbede ud i løbet af april, og i maj sås myggene ofte sværmende i store mængder. Fra Holbæk skrives, at angreb konstateredes adskillige steder, men at skaden oftest var ringe (Chr. Christensen). Fra Grenaa skrives, at der har været mange angreb, navnlig i byg, hvor bestanden blev udtyndet, men ikke ødelagt (Chr. Sloth). Fra Grindsted skrives: „I korn efter græs blev der i april konstateret store mængder af hårmyglarver. Efter klækningen viser det sig at være *Dilophus vulgaris*. Midt i maj kunne man finde store mængder af myggene på kornet om dagen, medens de om natten gik ned i de huller i jorden, hvor de var kommet fra. Nogen skadevirkning har vi ikke kunnet konstatere" (J. J. Jakobsen). Fra Salling skrives om et lignende angreb i korn efter græs. I en mark fandtes larverne i umådelige mængder (K. Nielsen).

Fritfluelarver (*Oscinis frit*). 8 indberetninger melder, at der ikke er set angreb i vårsæden, medens 23 melder om svage oftest betydningsløse angreb. Kun fra Jelling skrives om ret kraftige angreb i havre.

Bælgplanter.

Stængelålen (*Ditylenchus dipsaci*). 13 beretninger meddeler, at der ikke er bemærket angreb af ål på bælgplanter, medens der i 12 skrives om angreb af varierende styrke. Vi citerer følgende. Fra Skælskøregnen: „Af lucerneål er der enkelte steder stærke angreb. Rødkløverål har ødelagt nogle frømarker. Hvidkløverål uden betydning“ (H. Wraae-Jensen). Fra Sydsjælland: „Stængelål træffes meget hyppigt, især i rødkløvermarker, men også jævnlig i hvidkløver og undertiden i lucerne. Rødkløverålen er almindeligst hos frøavlerne, men hvidkløverål træffes ikke sjældent i varige græsmarker“ (P. Grøntved). Fra Nordøstfyn: „Flere angreb af rødkløver- og lucerneål er forekommet i denne forsommer“ (H. Rasmussen). Fra Aarslev forsøgsstation: „Pletvise angreb af stængelål gør sig stærkt gældende i rødkløver og synes også at brede sig til alsike, hvor der er fundet levende ål i planterne“ (A. Larsen). Fra Fredericia: „Der er pletvis konstateret stærke angreb i rødkløver“ (A. Sørensen). Fra Sydthy: „Rødkløverålen er almindelig udbredt, og enkelte steder har stærke angreb allerede vist sig“ (K. Haugaard). Fra Salling: „Forekommer særlig i hvidkløver på vedvarende græsmarker. Rødkløverål findes næsten kun i 9-marks drifterne, hvor man har både en 2-årig og en 1-årig græsmark. Lucerneål forekommer vist så godt som ikke“ (K. Nielsen). Fra Han Herred: „Angreb på lucerne har jeg ikke set, men det er ret almindeligt at finde angreb både i rød- og hvidkløver“ (R. Sørensen). Fra Lemvig: „E enkelte helt ødelæggende angreb er konstateret i rødkløver“ (P. Dalgaard Frandsen).

Den sribede bladrandbille (*Sitona lineatus*). Der har været påfaldende mange angreb i ærterne af denne bille. Der foreligger rapporter fra Sjælland, Fyn og Sønderjylland. Nordsjælland: „Ærter stærkt angrebet af bladrandbiller. Udviklingen sat tilbage, så landmanden vil pløje marken om“ (H. E. Jensen). Sydsjælland: „Bladrandbillerne har i år været usædvanlig ondartede i ærtemarkerne. I mange tilfælde begyndte angreb, inden ærterne endnu var færdige med at komme op, og det holdt sig i markerne i indtil et par uger, hvor der intet blev gjort for at bekæmpe det. Der har været god virkning af sprøjtning med parathion“ (P. Grøntved). Nordøstfyn: „Bladrandbillerne synes i år mange steder at være særlig slem ved de små ærteplanter. Adskillige ærteavlere har måttet ty til en sprøjtning eller pudring“ (H. Rasmussen). Sønderjylland: „Bladrandbiller har de fleste steder været endog meget slemme. Sprøjtning med Bladan eller DDT-pudring hjælper omgående“ (Wisti Raæ). På Stevns har bladrandbiller skadet et nyudlæg af lucerne meget stærkt (Ernst R. Nielsen).

Bederoer.

Kåltrrips (*Thrips angusticeps*). Se diverse skadedyr.

Bedelusen (*Aphis fabae*) observeredes på Vestlolland d. 19. maj og ferskenlusen (*Myzus persicae*) d. 26. maj (P. Lind).

Ådselsbillelarver (*Blitophaga opaca*). 8 beretninger melder, at angreb ikke er set. I 41 skrives om svage og kun i 9 om stærke angreb. De stærke angreb er på en enkelt undtagelse nær (Fyn) fundet i Jylland

og har været spredte og i ringe antal. Bekæmpelse — tildels af forebyggende art — er dog udført i betydelig udstrækning, og de anvendte midler har været giftklid samt DDT og parathion. Man synes særlig at have anvendt parathion (også som bestanddel af giftklid). Fra Roskildeegnen skrives: „Har ikke set angreb i år“ (M. Greve), fra Vestsjælland: „I adskillige bederoemark er der enkelte planter, hvis blade er gnavet fra kanten. Larven er ikke set, men det formodes at være ådselbillelarver“ (Stanley Jørgensen), fra Sydsjælland: „Ingen angreb her i år før i slutningen af måneden. Der var i dette tilfælde kun tale om et let angreb“ (P. Grøntved), fra Lolland-Falster: „Der findes en del biller og larver i markerne, og enkelte bederoeplanter har billegnav, men endnu har vi ikke set generende angreb“ (S. E. Sørensen), fra Marslev: „E enkelte ret stærke angreb konstateret“ (P. Bruun Rasmussen), fra Skærbæk: „Næsten alle bederoemark er planter, der er gnavet af ådselbiller, men angrebene synes godartede“ (Vald. Johnsen), fra Vejle Vesteregn: „Ådselbiller har været fremme i maj måned, en enkelt har måttet så om, nogle har sprøjtet og andre sået klid, men i hovedparten af markerne er der ikke foretaget noget“ (A. Anthonsen), fra Ikast—Bording: „Ådselbillelarverne er så småt begyndt at vise sig her og der, men der har ikke været stærke angreb endnu, men larverne er kun små endnu, så det er muligt, at der må iværksættes bekæmpelse, dersom ikke roerne får en del medvind ved regn og mildere nætter“ (J. Nielsen), fra Herning: „Der findes gnavede blade i de fleste marker, og mange steder skal man i gang med bekæmpelsen for at undgå skade“ (C. J. Henriksen), fra Ringkøbingegnen: „Jeg har kun set få angreb af larverne, men de har til gengæld været stærke. Sprøjtning med parathion o. lign. effektiv“ (J. A. Jacobsen), fra Ulfborgegnen: „Angrebene har indtil nu været ret godartede. Enkelte har pudret med DDT eller parathion“ (N. Stigsen), fra Djursland og Mols: „Ådselbillelarver var ved at være slemme en overgang under den begyndende tørke, men vejret er nu blevet mere gunstigt for planterne. Larverne er bekæmpet med Bladan i giftklid“ (M. Th. Kjær), fra Vinderup: „E enkelte mindre angreb samt 3 meget stærke angreb af ådselbillelarver på bederoer. De stærke angreb er alle fra bederoemark, som støder op til beplantede arealer“ (A. Toft Andersen), fra Rinds Herred: „Angreb i de fleste marker, vel ikke i udpræget stærk grad, men da roerne på grund af kulde ikke gror så stærkt, kan ådselbiller, bedefluer, mariehøns, bladbiller m. m. virke ødelæggende. Vi sprøjter med Bladan for også at ramme bedefluelarverne“ (J. Tarp), fra Hobro: „Kun enkelte angreb; vi har sprøjtet med Bladan eller parathion, alle steder med fin virkning“ (Poul Olsen), fra Morsø: „E enkelte meldinger om angreb i bederoer. Der er foretaget bekæmpelse med giftklid (parathion). Dog ikke tegn til angreb af større omfang“ (Engelhart Jensen) og fra Han Herred: „Ret almindeligt at finde svage angreb i bederoerne, men de synes ikke at skulle få stor betydning“ (R. Sørensen).

Runkelroe-biller (*Atomaria linearis*) har på Vejle Vesteregn ødelagt en bederoemark, så omsåning måtte foretages (A. Anthonsen).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Bedejordloppen (*Chaetocnema concinna*). Fra Struer skrives: „På Quistrup i Gimsing samt flere steder i nabolaget iagttaget angreb af jordlopper på bederoer. På Quistrup var angrebet ondartet, så roerne gik tilbage dag for dag i stedet for at blive større“ (G. Danø). Et enkelt angreb rapporteres fra Allingaabro (N. Engvang Hansen).

Skjoldbiller (*Cassida* sp.). Fra Skærbæk skrives: „Et areal på 1,5 ha, halvt kålroer og halvt bederoer, blev hærget slemt af skjoldbiller, først åd de de „melder“, der var, derefter tog de fat på kålroerne og sidst på bederoerne. En parathionsprøjtning synes helt at have standset angrebet“ (Vald. Johnsen).

Roegnaveren (*Cnecorhinus plagiatus*). Se diverse skadedyr.

Knoporme (*Agrotis tritici*). Se diverse skadedyr.

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Se diverse skadedyr.

Bedefluen (*Pegomyia hyoscyami*). For fjerde gang i træk har vi i år set ret lokalt afgrænsede og meget stærke angreb. Som de foregående år er det gået ud over visse egne i Nordjylland, nemlig store dele af Himmerland, navnlig den vestlige del og i noget mindre grad Han Herrederne. I de tilgrænsende egne, Viborg-, Randers- og Aalborgegnen, Vendsyssel, Thy og Salling, når angrebene kun undtagelsesvis en sådan styrke, at de økonomisk har nogen betydning. I de fleste indberetninger ligger datoen for observeringen af de første æg omkring d. 15.—20. maj, nogle få melder dog om æglægning allerede d. 10.—12. maj. Hvor æglægning er blevet konstateret, har man i vid udstrækning benyttet parathion i bekæmpelsen — almindeligvis som sprøjtemiddel, men også nogle steder i pudderform. Virkningen er udmærket; allerede i løbet af en dags tid efter behandlingen finder man døde larver i minerne. Nogle steder har der været en vis skepsis til stede med hensyn til bekæmpelsens effektivitet, da resultatet ikke har svaret til forventningerne. I mange tilfælde kan dette føres tilbage til, at de pågældende har været lidt for tidligt ude med sprøjten, således at der er lagt æg i stort tal bagefter, som ikke er blevet klækket, førend parathionet er nedbrudt i bladene. En gentagelse af behandlingen vil i sådanne tilfælde være på sin plads, og virkningen vil derefter sikkert vise sig at være upåklagelig. Ved sprøjtningerne har man som regel brugt ca. 400 cm³ 35 % parathion pr. ha.

Aalestrup: „Angrebene ser ud til at blive endnu stærkere end i fjor. Det er de samme egne, det drejer sig om. Det er galt i den nordlige del af Viborg Amt, mens man længere syd på ikke finder angreb. Vi prøver at sprøjte med Bladan“ (J. Tarp). Aars: „Her i området er praktisk taget hver eneste bederoe (også frøroerne) ret stærkt belagt med æg. Sprøjtning og pudring med Bladan og parathion er i fuld gang overalt. Det kniber desværre med at skaffe giften hurtigt nok frem. Vi regner med, at det bliver nødvendigt at gentage behandlingen med ca. en uges mellemrum“ (S. A. Ladefoged). Hobro: „Næsten i alle bederoemarken her på egnen findes stærke angreb af bedefluer. Vi har flere gange talt op til 30 æg på et enkelt blad. De første æg fandtes omkring d. 15. maj og kort tid efter de første miner. Mange marker er sprøjtet med Bladan og parathion“ (Poul Olsen).

Han Herred: „De første æg fandt jeg d. 15. maj og de første miner d. 21. Iøvrigt har alle bederoemarken her på egnen været stærkt besat med æg, og i øjeblikket er klækningen sikkert på højdepunktet. Der sprøjtes for tiden i stor stil med Bladan“ (R. Sørensen).

Insektæg på bederoer og „melder“. Medens bedefluens hvide, ovale æg, der oftest findes i større el. mindre grupper, side om side på bladens underside, er velkendte, så modtager vi ofte forespørgsler om andre insektæg, der kan træffes på bederoer og „melder“. Meget hyppigt ser man således æggene af den 24-plettede mariehøne (*Subcoccinella 24-punctata*), der er aflange, gule af farve og anbragt stående vinkelret på bladpladen, enkeltvis eller i mindre grupper. De kan træffes både på beder, „melder“ og forskellige andre planter. Æggene af en blad-bille (*Gastroidea polygona*) er også gule og ovale, men ligger i grupper med siden ind mod bladet. Bladbillens egentlige værtplanter er arter af pileurt, men æg lægges ofte på bederoer og „melder“, og billerne og larverne kan undertiden anrette nogen skade på bederoerne. Endvidere er der en tæge (*Piesma capitata*), hvis æg er bleggule og særlig lægges på rodhalsen af beder og „melder“. De kendes på, at deres ene pol er fladt afskåret (her findes et låg). Tægen er uden betydning som skadedyr. Den plettede skjoldbille (*Cassida nebulosa*), der er et farligt skadedyr, lægger sine ovale æg i små hobe på undersiden af „melderne“s blade og dækker dem med et fernisagtigt sekret. „Melderne“ danner således udgangspunkt for angreb på bederne! Den stribede skjoldbille (*Cassida nobilis*) lægger sine æg enkeltvis og ligeledes dækket af sekret, men på blade af bederoer.

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Kåltrips (*Thrips angusticeps*). Se diverse skadedyr.

Glimmerbøsser (*Meligethes aeneus*). Angrebene har i år tilsyneladende været ret stærke mange steder i rapsen. Der har gennemgående været tilfredshed med resultatet, hvor man har brugt DDT eller parathion ved bekæmpelsen. Fra Odsherred refereres et forsøg, hvor man har sammenlignet de to midler. Opgørelsen efter 30 timers forløb giver følgende antal biller pr. m række: DDT — 0,25, DDT + Bladan (dobbeltsprøjtning) — 0,125 og Bladan — 1,5. En rapport fra Ringstedegnen: „Glimmerbøsser i raps optrådte ret kraftigt i den varme, tørre periode, hvor rapsen stod i knopper. I nogle tilfælde klagedes over manglende virkning af bekæmpelsen (mest DDT midler), hvilket dog nok mere skyldtes en hurtigt fornyet invasion end dårlig virkning“ (C. M. Bundgaard). Fra Sønderborg: „Er fundet meget almindelig i de ret talrige rapsmarker. DDT synes at have nogen virkning som bekæmpelsesmiddel, men bedre er Bladan, der samtidig rammer skulpesnudebillerne“ (Erik Knudsen).

Jordlopperne (*Phyllotreta spp.*) har optrådt meget godartede i år, kun undtagelsesvis har man måttet så om, hvor man ikke har sat ind i rette tid med bekæmpelsen.

Skjoldbiller (*Cassida sp.*). Se bederoer.

Roeognaveren (*Cneorrhinus plagiatus*). Se diverse skadedyr.

Knoporme (*Agrotis tritici*). Se diverse skadedyr.

Agersnegle (*Agriolimax agrestis*). Et ondartet angreb i kålroer på Sønderborgegnen (Erik Knudsen).

Kartofler.

Coloradobillen (*Leptinotarsa decemlineata*). I burene på forsøgsstationen ved St. Jyndeved begyndte billerne at komme frem efter overvintringen d. 8. maj. I insektariet i Lyngby kom den første allerede d. 20. april. Æglægningen tog sin begyndelse d. 28. maj i Lyngby. Sidst på måneden fremkom to biller, der havde overvintret to gange, hvilket vi ikke har set før her i landet.

Industriplanter.

Kålthrips (*Thrips angusticeps*). Se diverse skadedyr.

Jordlopper (*Longitarsus parvulus* og *Aphthona euphorbiae*). I mod-sætning til hvad tilfældet har været i de korsblomstrede afgrøder, synes angrebene i hørren i år at have været ondartet mange steder. V. Ternvig, Vejle, skriver: „Særlig i hørmarkerne har jordlopperne været ualmindelig ondartede i år, og flere steder er hørren helt ødelagt, inden man har fået sig betænkt på at sprøjte eller pudre.“ Fra Fredericia skrives: „I olie-hør har der været stærke angreb af jordlopper, og pudring eller sprøjtning er foretaget i stort omfang. I kålroerne har angrebene kun været af mindre betydning“ (A. Sørensen). Fra forsøgsstationen ved Tystofte: „I olie-hør var der omkring 10. maj stærke angreb af jordlopper, så bekæmpelse med Gesarol måtte foretages“ (Frede Rasmussen). Sjælland og Lolland-Falster: „Stærke angreb ses rundt om i mange spindhørmarker; særlig ondartet, hvor hørren er fremspiret uensartet eller hæmmet i væksten af kulde, kaliummangel eller andet. Tilfælde, hvor ca. $\frac{1}{3}$ af planterne er helt gnavet væk, forekommer, men den mest udbredte skade er dog, snarere end en udtynding af plantebestanden, at planterne hæmmes i væksten og i mange tilfælde forgrener sig fra de nederste bladhjørner“ (H. Pontoppidan). Også fra Hads Herred (J. P. Skou), Vestfyn (Kr. Brødsgaard), Faaborgegnen (J. Lindegaard), forsøgsstationen ved Aarslev (A. Larsen), Sydsjælland (P. Grøntved) og Roskildeegnen (M. Greve) berettes om angreb.

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Se diverse skadedyr.

Skadedyr på havebrugsplanter.

Frugttræer og frugtbuske.

Bladlus (*Aphis pomi* og *Yezabura malifolii*). Disse arter (den grønne og den røde æblebladlus) har bredt sig mange steder, men indberetningerne

karakteriserer angrebsstyrken meget forskelligt. Fra Ubby, Jerslev skrives: „Det synes som om „grønne lus“ allerede er begyndt godt på de unge skud og blomster. Den er set mange steder omkring d. 20. maj“ (N. F. J. Larsen). Fra Sorø skrives, at såvel den grønne som den røde bladlus har bredt sig meget i den senere tid (E. Christensen). Fra Stevns: „På æbler har jeg endnu ingen steder set lus“ (Ph. Helt). Fra Kolding: „Stærke angreb af den grønne bladlus enkelte steder i blomstringstiden“ (E. Lind). Fra Vestjylland: „Angreb almindelige, navnlig i månedens sidste halvdel“ (H. Dixen). Fra Viborg: „Mange steder svage angreb af grønne bladlus, der sidder tæt sammen på skuddene“ (Eli Fog-Petersen).

Bladlus (*Myzus cerasi* og *Hyalopterus pruni*) har mange steder optrådt talrigt på henholdsvis kirsebær og blomme.

Øresnudebiller (*Otiorrhynchus picipes?*). Se diverse skadedyr.

Æblesnudebiller (*Anthonomus pomorum*). Fra Nordsjælland skrives, at der ikke tidligere er bemærket så stærke angreb som i år (C. T. L. Worm). Fra Næstved: „Enkelte angreb kraftige, men da blomstringen har været meget god, kommer angrebene sikkert ikke til at betyde noget i år“ (M. E. Elting). Fra Blangstedgaard: „Synes at være i svag tiltagende“ (A. Sørensen).

Hindbærmøl (*Incurvaria rubiella*). Fra Nordsjælland skrives, at angrebene synes at være noget stærkere end ellers (C. T. L. Worm).

Knopviklerlarver (*Tortricidae*). Flertallet af indberetningerne melder om svage angreb. Om stærke angreb skrives fra Nordsjælland (C. T. L. Worm), Århus (N. Gram) og Viborg (Eli Fog-Petersen). Fra Sydsjælland skrives: „Svage angreb ses jævnlig. I et tilfælde, hvor der var sprøjtet ret sent, var der stærkt angreb. For mig ser det ud, som om der er opnået bedst virkning ved behandling omkring „museøre-tæt klynge“ (H. Engsbros). Fra Stevns: „I plantagerne er der en del angreb, men i haverne er det sjældent at finde knopviklere. Det ser ud til, at der er flest, hvor der bliver sprøjtet mest“ (Ph. Helt). Fra Blangstedgaard skrives derimod følgende: „De sidste 3 års anvendelse af parathion synes at have generet disse skadedyr uhyre meget“ (A. Sørensen), og lignende erfaringer har man gjort på Renner frugtplantage (A. Diemer). Ved klækning af larver indsamlet i en plantage ved Holbæk viste det sig udelukkende at være arten *Pandemis ribeana*, der optrådte der.

Ringspinderlarver (*Gastropacha neustria*). Fra Stevns skrives, at der er set flere kolonier end ellers, men at angrebene ikke er alvorlige (Ph. Helt). Fra Vejle meldes om stærke angreb i næsten hver eneste have og plantage (Falck Hansen).

Frostmålerlarver (*Cheimatobia brumata*). Om stærke angreb foreligger der kun meddelelser fra Esbjerg (M. Sørensen) og Viborg Amt (Eli Fog-Petersen).

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). Skønt flertallet af indberetningerne melder om almindelig forekomst af mider på æbletræerne, så er der kun rapporteret eet ondartet angreb fra en plantage ved Sorø (E. Christiansen). Fra Sydsjælland skrives: „Der har været spinde-

mider til stede i de fleste plantager i hele måneden, men bortset fra et enkelt tilfælde kun få dyr" (H. Engsbro). Fra Blangstedgaard: „Der er rigeligt af disse dyr, men de fører i øjeblikket en meget stille tilværelse" (A. Sørensen). Fra en plantage ved Kolding: „Endnu ingen angreb. Oliesprøjtning synes at have kvalt det store antal overvintrende æg" (E. Lind). Fra Nordvest-Sønderjylland: „Er på vej. Tilsyneladende har den ret almindelige anvendelse af svovlkalk i forårssprøjtningerne virket hemmende. Den høje pris på blåsten virker!" (Wisti Raae).

Stikkelsbærmider (*Bryobia ribis*). Der meldes om angreb fra Esbjerg. Miderne synes at foretrække de gule og de tidligt modne røde stikkelsbærsorter (M. Sørensen).

Mideskurv (*Eriophyes piri*). Fra Stevns skrives: „Man finder stadig flere og flere stærke angreb af mideskurv på pæretræerne. Men hvor træerne behandles med svovlkalk ved løvspring, standses angrebet. Det ser også ud til, at man har gavn af svovlbehandlingen, selv om man kommer vel sent med den" (Ph. Helt). Der meldes endvidere om angreb fra Sønderjylland (Wisti Raae), Aabyhøj (N. Gram), Vestjylland (H. Dixon) og Nordjylland.

Køkkenurter.

Jordbærrål (*Aphelenchoides spp.*). Der er indløbet 8 beretninger om angreb. Fra Nordsjælland skrives: „Træffes næsten overalt, men angrebet er ofte betydningsløst, hvor man tager stiklinger på et meget tidligt tidspunkt. Hos flere jordbær dyrkere er det ofte forfærdende, så dårligt plantematerialet er" (C. T. L. Worm), fra Frederiksborg Amt: „Er meget udbredt i amtet; angreb kan vel findes i næsten ethvert jordbærstykke. Har iagttaget mange stærkere og svagere angreb" (Egon Hansen), fra Ishøj v. Taastrup: „Forekommer pletvis i et ellers pænt 1. års jordbærstykke" (Aage Nielsen), fra Slagelse-Skælskør: „Gamle stykker i privathaver er tit befængte i høj grad" (A. Sauer), fra den nordvestlige del af Sønderjylland: „For mig at se har symptomerne med de krøllet-krusede blade været endog meget fremtrædende i år, selv om det også var tilfældet i 1951. Der er oftest tydelig forskel på de nyplantede (efterår) på ny jord og de gamle, der oftest er nær ved standsning. Til tider er dog de nye (efterår 51) nok kraftige, men meget krusede, og det viser sig ofte, at leverandørens stykke ligner godt nok. Der er tydelig forskel på Spangsbjergs sorterne og de øvrige. Dog har „Ydun" hist og her de samme symptomer som alm. på åleangreb" (Wisti Raae), fra Esbjerg: „Desværre mere almindelig her i byen end først antaget. Det er vistnok udelukkende i „Dybdahl", de er fundet, og i nogle tilfælde har der været tydelige „blomkålssymptomer" i 2—3 årige planter. Jeg har dog hidtil kun set spredte angreb og hidtil kun haft lejlighed til at konstatere det i kolonihaver. Men muligvis står det ikke bedre til i gartnerierne" (M. Sørensen), fra Ringkøbing Amt: „Der findes praktisk talt ingen jordbærstykker, uden der findes angreb af ål, det er dog sjældent, at angrebene er så alvorlige, at det skæmmet stykkerne" (J. Bertelsen), og fra Spangsbjerg v. Esbjerg skrives: „Svagere angreb i „Dybdahl" (Axel Thuesen).

Øresnudebiller (*Otiorrhynchus picipes?*). Se diverse skadedyr.

Hindbærsnudebiller (*Anthonomus rubi*). Fra Esbjerg skrives, at angrebene er betydelig mere ondartede end i de foregående år. I tilfælde, hvor pudring eller sprøjtning er udeladt, er ofte 50 pct. eller flere af knopperne „bidte“. Pudring synes absolut at være bedre end sprøjtning“ (M. Sørensen).

Ved Birkerød visnede talrige knopper på *Rosa spinosissima* på grund af billernes gnav i blomsterstilkene. Også *Potentilla* blev angrebet.

Jordbærvikleren (*Acalla comariana*) har gjort stor skade i en have ved Hyllested (A. Sauer).

Prydplanter.

Narcissål (*Ditylenchus dipsaci*). Fra Stevns skrives om et stærkt angreb på påskeliljer i hus. Ca. $\frac{2}{3}$ af løgene var angrebet. Løgene havde været varmtvandsbehandlet, men dog først kort før lægningen (J. Bertelsen).

Oldenborrelarver (*Melolontha melolontha*). Se diverse skadedyr.

Øresnudebiller (*Otiorrhynchus picipes?*). Se diverse skadedyr.

Snareorme (*Hyponomeuta* sp.). Fra Aabyhøj skrives, at tjørnehækene er stærkt angrebet, hvor der ikke er sprøjtet (N. Gram).

Galmider (*Eriophyes macrotrichus*). Angreb af denne art, der forårsager dannelsen af karakteristiske bladgaller på avnbøg, gjorde sig bemærket ved Hillerød og Sorø.

Diverse skadedyr.

Kålt hrips (*Thrips angusticeps*). Angreb har været almindelige og ofte af betydelig skadevirkning i år. Oftest er det gået ud over kålroer, men i nogle tilfælde har såvel becleroer som hør lidt under angrebet. Den gode virkning af parathion fremhæves ofte. Af de 18 beretninger, der omtaler angreb, skal følgende citeres. Fra Roskildeegnen skrives: „Har i år skadet en del i kålroemarkerne. I et tilfælde i Marbjerg havde de skadet sukkerroer efter hør meget stærkt særlig på de højere partier af marken, men sprøjtning med parathionmidler har bevirket, at marken, der stod til ompløjning, ikke er omplojet. I et andet tilfælde havde der været korn som forfrugt. I et tredje tilfælde gik det ud over hør, hvor halvdelen af marken, der også var angrebet af stankelben, måtte pløjes op“ (M. Greve), fra Ringstedegnen: „Har været meget almindelige i år, og der er næppe nogen marker, hvor væksten ikke har været hæmmet af angrebet. Bekæmpelse med parathionmidler har virket godt, men er vistnok kun anvendt i ret få marker“ (C. M. Bundgaard), fra Sydsjælland: „I sidste halvdel af maj har der været adskillige ret stærke angreb på kålroer, som derfor er gået i stå, indtil de er blevet behandlet med parathion. Angrebet har været mere udbredt i år end i de nærmest foregående år“ (P. Grøntved), fra Kolding Herred:

„Pletvis stærke angreb i hør og kålroer“ (O. Ruby), fra Ørslev: „Har i nogle enkelte tilfælde fuldstændig ødelagt kålroemarkerne. Bekæmpelse var for sent i nogle tilfælde, men blev i andre foretaget med Bladansprøjtning“ (Johs. Sørensen), fra Hads Herred: „Der findes som sædvanlig en del angreb af thrips i kålroer efter hør, eller hvor der var hør i nabomarken året forud. Efter Bladan's fremkomst volder bekæmpelsen ingen besvær“ (J. P. Skou) og fra Lemvigegnen: „Mange kålroemark har „stået stille“ i lang tid på grund af angreb af thrips; der er i stor udstrækning sprøjtet med Bladan og med godt resultat. Enkelte angreb har været ødelæggende“ (P. Dalgaard Frandsen).

Oldenborrer (*Melolontha melolontha*). Sværmningen tog sin begyndelse i den første uge af måneden, men antog ingen steder noget stort omfang. Om larveangreb på forskellige afgrøder foreligger der meddelelse fra den sydlige del af Kolding Herred (O. Ruby). I Vendsyssel meldes om et stærkt angreb i en planteskole i Tolne skovdistrikt (H. Olesen).

Sct. Hans-oldenborren (*Rhizotrogus solstitialis*). Larveangreb er meget udbredte i Næstveds haver (M. E. Elting).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Som sædvanlig er der overalt i landet forekommet angreb i korn og roer, der i mange tilfælde karakteriseres som meget stærke. Det bemærkes jævnligt i beretningerne, at hvor udsæden er blevet behandlet med hexaklor, er der intet angreb. En undtagelse herfra danner dog en meddelelse fra Kr. Brødsgaard, Ejby, der var ude for et ret stærkt angreb i bederoer lige for anden hakning, skønt frøet havde været behandlet på forskriftsmæssig måde.

Øresnudebiller (*Otiorrhynchus picipes?*). Om skade på rosenokulanter meldes fra Viborg (Eli Fog-Petersen) og på æblepodninger fra Århus (N. Gram). Fra Århus foreligger endvidere meddelelse om angreb af larver i et 1-årigt jordbærstykke. Det kan ikke siges, hvilken art det drejer sig om.

Roegnaveren (*Cneorrhinus plagiatus*). Fra Vestfyn skrives: „I en sukkerroemark efter byg bemærkedes disse store grå snudebiller, der kravlede op ad planterne og begnavede bladene. Da billerne er ret store, bliver gnavet også temmelig voldsomt. Pudring med Gesarol har tilsyneladende har 100 procents virkning“ (Kr. Brødsgaard). Fra Ulfborgegnen: „Der er i år iagttaget et meget stærkt angreb af denne store snudebille i en kålroemark. Pudring med Bladan reddede dog marken fra ødelæggelse, og dagen efter pudringen lå de døde snudebiller tæt hen i roerækkerne. Iøvrigt havde vi sidste år meget stærke angreb af denne snudebille i såvel korsblomstrede roer som bederoer“ (N. Stigsen). Fra Aalestrup: „Et enkelt stærkt angreb i en kålroemark. En tilstødende mark med bederoer var svagere angrebet“ (J. Tarp). Fra Viborg: „En enkelt kålroemark har været ret stærkt angrebet af roegnaveren“ (O. Th. Nielsen). Fra Vesthimmerland: „I flere kålroemark har snudebillerne *Cneorrhinus plagiatus* optrådt ret talrigt omend ikke i store mængder. Den har sammen med jordlopperne været årsag til, at roerne blev stærkt begnavet og udyndet og holdt tilbage i væksten. Har opholdt sig pletvis i marken“ (S. A. Ladefoged). Fra Tylstrup: „I 1951 ret svære

angreb i bederoer og kålroer, i år intet eller kun ubetydeligt angreb" (Aa. Bach).

Knoporme (*Agrotis tritici* (?)) har lokalt angrebet bederoer, kålroer og byg ret stærkt. Angreb meldes fra Kolding (O. Ruby), Borris (A. Madsen), Vesthimmerland (S. A. Ladefoged) og Hadsund (K. Knudsen). Det sidste sted bekæmpedes de med held med 300 cm³ 35 % parathion, 50 kg hvedeklid og 3—4 kg sukker til 1 ha.

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). De meget stærke og ødelæggende angreb, der omtaltes i sidste månedsoversigt, fortsatte langt ind i maj måned. Af de 83 indberettere kunne kun Stanley Jørgensen, Høng, sige, at han ikke havde set eet eneste angreb. Larverne er i meget stor udstrækning bekæmpet med parathion og schweinfurtergrønt. Det ser ud til, at man i højere grad end før gør brug af parathion-giftklid, hvad der sikkert hænger sammen med, at angrebene ofte opdages så sent, at sprøjtning på den resterende sparsomme plantevækst har virket lidet tilfredsstillende. J. Tarp, Aalstrup, skriver: „Larverne fortsatte „arbejdet“ gennem hele måneden. Angrebene stærkere og mere udbredte end i fjor. Mange roemarker i grønjord blev ødelagt, inden folk blev opmærksomme på angrebet. Udstrøning af klid iblandet Bladansprøjtbevædske virker helt prima. Sprøjtning med Bladan er ikke altid godt nok. I kartoffelmarker ser det ud til, at larverne foretrækker den gamle knold fremfor spirerne, hvorfor der ingen større skade sker her.“ V. Ternvig, Vejle, bemærker i sin indberetning: „Den helt store og øjeblikkelige virkning af sprøjtning med tiofosformidlerne kom kun frem, når der blev brugt betydelig større vædskemængder end almindelig brugt.“ På Vinderupegnen har man hovedsageligt brugt følgende opskrift på giftklid: 60—70 kg mosede sukkerroer + 15 kg klid + 200 g 35 % parathion pr. ha. Blandingen viste sig at være meget virksom (A. Toft Andersen). Fra Mors nævner Engelhart Jensen et tilfælde, hvor der ved en fejlekspedition var udleveret 250 g 2 % Bladan pulver i stedet for 35 % Bladan sprøjtemiddel. Iblandet 25 kg klid til 1 td. land så man alligevel god virkning af den nævnte dosis.

Fra Haderslev skrives: „Angrebene fortsatte indtil midten af maj; der var også angreb i roer og olieør. Bladan har overalt virket godt. Vi har fra $\frac{1}{5}$ brugt 600 cm³ pr. ha. Til roemarker og marker, hvor plantebestanden var stærkt udtyndet, 700 cm³. I et tilfælde har vi sprøjtet en mark, hvor alt grønt var ædt på ca. $\frac{1}{2}$ ha. Om natten efter sprøjtningen gav det regn. Dagen efter har jeg talt op til 200 døde stankelbenslarver pr. m². Også i roemarker har vi haft fine resultater af Bladansprøjtning, selv om planterne har været meget små“ (P. R. Madsen).

Prosper Bovien og Ole Wagn.

Foreløbig meddelelse om udslyngning af sæksporer fra overvintrede skurvede æbleblade.

I forbindelse med anden undersøgelse af æbleskurv blev der i efteråret 1951 indsamlet et større antal skurvede æbleblade af sorterne Graasten, Pigeon og Signe Tillisch, hvoraf Pigeon skulle have været hovedemnet for undersøgelserne. Da det imidlertid viste sig, at denne sort udslyngede færre sporer end de andre, blev disse taget fuldt med i undersøgelsen.

Nedenstående tabel giver en oversigt over udslyngningen, der fandt sted over en meget lang periode, og derfor har bladene været smittefarlige længe, d. v. s. fra blomsterne var i tæt klynge og til efter blomstringen, der var afsluttet de sidste dage i maj. Det må bemærkes, at det kun få gange i denne periode har regnet kraftigt, og at bladene har ligget på et beskyttet sted under træer, så deres forhold nærmest svarer til dem, blade vil have, når de har ligget i hegn og læbælter. Undersøgelsen fortsættes, for at det kan ses, hvor længe bladene kan vedblive at udslynge sporer.

Disse resultater falder fuldstændig i tråd med tidligere undersøgelser ved Statens plantepatologiske Forsøg, idet de har vist, at skurvede æbleblade kan være smittefarlige over en lang periode: fra løvspring til efter blomstringen, og at det ikke vil være tilstrækkeligt at sætte ind med skurvbekæmpelse, når de første kraftige udslyngninger er konstateret. Man må stadig være på vagt med bekæmpelsesmidler og regne med smittefare efter hver regn, der har gennemblødt bladene.

Dato	Antal sporer udslyngtet:		
	Graasten	Pigeon	Signe Tillisch
7.—25. april		ingen	
26. -	nogle		
28. -	nogle	ingen	
29. -	mange	få	mange
30. -	ingen	enkelte	mange
1. maj	få		få
2. -	mange	nogle	mange
3. -	enkelte		
6. -	mange		mange
7. -	få	nogle	mange
8. -			mange
13. -	enkelte	mange	mange
15. -	få	få	mange
19. -	få	nogle	mange
26. -			mange
29. -	få	nogle	nogle
3. juni	få	få	mange
6. -	få	få	mange
9. -	enkelte	enkelte	mange

Anna Weber.